

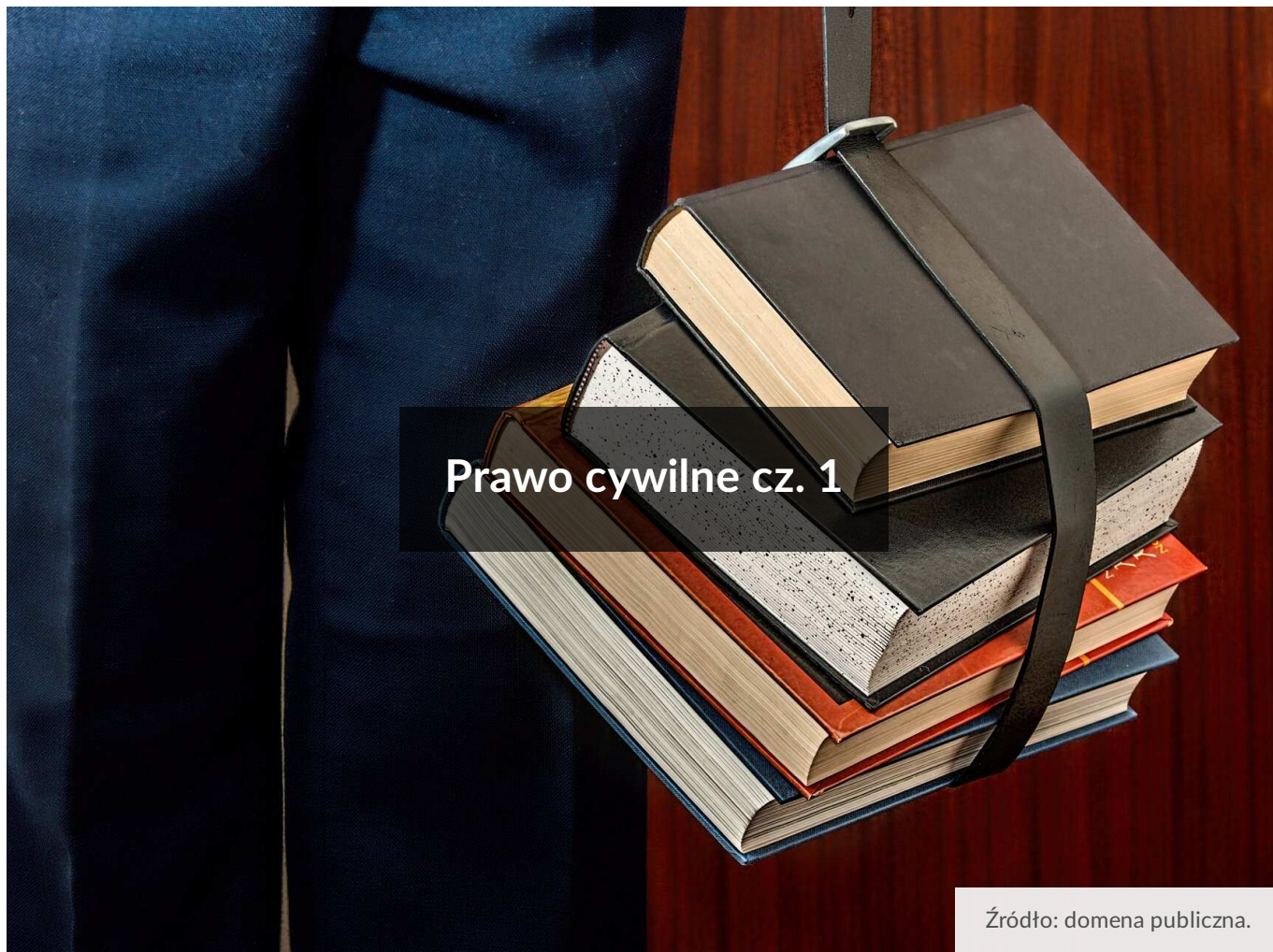
Prawo cywilne cz. 1

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Umowa ustna – czy taki rodzaj zawarcia umowy jest ważny?*, 28.03.2019 r., dostępny w internecie: poradnikprzedsiębiorcy.pl [dostęp 1.08.2020 r.].
- Źródło: Łukasz Matys, *Zdolność sądowa a zdolność procesowa*, dostępny w internecie: infor.pl [dostęp 1.08.2020 r.].
- Źródło: oprac. własne.
- Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

- Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.08.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

Materiał jest częścią serii „**Repetitorium**”.

W tym materiale powtórzymy wiadomości z jednego z działów wiedzy o społeczeństwie. Powtórzenie opierać się będzie na zestawie ćwiczeń interaktywnych z zakresu prawa cywilnego oraz pracy z tekstami źródłowymi i multimediami. W dalszej części znajdują się dokładniejsze informacje na temat tego, jak czytać polecenia oraz odpowiadać na pytania. Podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz system działania prawa cywilnego.
- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń dotyczących prawa cywilnego.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Przeczytaj

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów itp.). Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, jak rozumieć polecenia w zadaniach różnego typu:

wyjaśnij

twoim zadaniem jest zrekonstruowanie związku przyczynowo-skutkowego, opisanie od początku do końca, o co chodzi i dlaczego;

scharakteryzuj

należy przeanalizować genezę, przebieg oraz konsekwencje danego procesu czy zjawiska, wymieniając uczestników wydarzeń (postacie, organizacje) lub inne istotne elementy;

porównaj

twoim zadaniem jest zestawienie wydarzeń, zachodzących procesów, danych itp. pod kątem występujących między nimi podobieństw oraz różnic;

rozstrzygnij

w tym wypadku oczekiwana odpowiedź jest jedna: „tak” lub „nie” – oczywiście wraz z uzasadnieniem, ale bez formułowania własnych ocen;

rozważ

należy tu sformułować zarówno argumenty, jak i kontrargumenty, czyli „za” i „przeciw”, wartościując słuszność danego rozumowania;

ocen

to polecenie pozwala ci przedstawić własną, subiektywną opinię na temat opisywanych zjawisk i procesów;

każda przedstawiona ocena – o ile będzie dobrze uzasadniona – zostanie uznana, dlatego też kluczową rolę odgrywa umiejętność budowania argumentacji;

udowodnij

w poleceniu tym zawarta jest teza, a twoim zadaniem jest stworzenia krótkiej narracji z podaniem argumentów na rzecz jej prawdziwości;

uzasadnij

zadanie podobne jak powyżej, ale w tym przypadku powinno się określić sposób

rozumowania, który umożliwia postawienie danej tezy;

wykaż

należy tu wykazać prawdziwość lub nieprawdziwość związków przyczynowo-skutkowych, odnoszących się do tezy; podaj, wymień, wskaż – takie polecenia występują w zadaniach półotwartych, w których jest miejsce na twoją odpowiedź; podajesz wtedy pojęcie, nazwę własną (pełną, bez skrótów), imię i nazwisko osoby itp.

Pamiętajcie, że odpowiedź musi odnosić się do źródła – błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego źródła. Chodzi bowiem o to, aby osoba odpowiadająca na pytanie umiejętnie połączyła analizę materiału źródłowego z własną wiedzą. Nie bójcie się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołujcie się do podanych źródeł. Pamiętajcie również o tym, by wczytywać się w polecenia – czasem wiedza własna nie jest potrzebna, czasem tekst to tylko inspiracja, a innym razem należy połączyć wiedzę z interpretacją tekstu.

Prawo cywilne

Procedura cywilna

Prawo cywilne reguluje stosunki między osobami o charakterze majątkowym i niemajątkowym. Stosunki majątkowe obejmują m.in. uprawnienia i obowiązki stron dotyczące dóbr mających wartość ekonomiczną, np. pieniędzy, rzeczy, praw. Stosunki niemajątkowe odnoszą się do dóbr niemających bezpośredniej wartości ekonomicznej, takich jak np. zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko, wizerunek, twórczość naukowa i artystyczna.

Prawo cywilne posługuje się charakterystyczną metodą regulacji stosunków – **równorzędnnością prawną stron**. Oznacza to, że jedna strona nigdy nie ma uprawnień władczych wobec drugiej.

W procedurze cywilnej dużą rolę odgrywają zarówno **dokumenty**, jak i **zeznania** świadków. Nie sposób przeprowadzić sprawy o rozwód (z orzekaniem o winie) bez zeznań świadków. Inaczej dzieje się np. w sprawach o zapłatę z tytułu umowy pożyczki, w których podstawowym dowodem jest umowa. Sprawy o zapłatę mogą dotyczyć np. nienależytego wykonania umowy (np. wybudowania domu); wówczas ważną rolę odgrywają opinie biegłych.

Procedura cywilna jest dość uciążliwa i wymagająca dla strony procesu. Przykładowo: w postępowaniu gospodarczym strona musi powołać wszystkie znane sobie dowody już w pierwszym piśmie (pozwie), gdyż później nie będzie mogła przedstawić innych. Procedura ta, zwana **prekluzją dowodową**, ma służyć przyspieszeniu postępowania.

Występowanie we wskazanych postępowaniach w charakterze strony bez udziału profesjonalnego pełnomocnika (adwokata, radcy prawnego) specjalizującego się w konkretnej dziedzinie może więc być ryzykowne i doprowadzić nawet do przegrania sprawy.

Fakty prawne

Fakty prawne to takie zdarzenia, z którymi prawo wiąże powstanie, zmianę lub ustanie stosunku prawnego. Fakty prawne wiążą z określonym faktem określone skutki prawne.

Ze względu na kryterium woli człowieka fakty prawne można podzielić na zależne od woli (zachowania) i niezależne od woli (zdarzenia).

Stosunek prawny

Jest to stosunek, wobec którego reguły postępowania stanowi państwo. Składają się na niego trzy elementy:

- podmioty (strony) stosunku prawnego;
- przedmiot stosunku prawnego – zachowanie człowieka oraz przedmiot materialny lub niematerialny, którego dotyczy;
- treść – uprawnienia i obowiązki stron.

Podmiotami stosunku prawnego mogą być:

- osoby fizyczne (każdy człowiek);
- osoby prawne – organizacje, którym przepisy prawa przyznały podmiotowość prawną; osobami prawnymi są np. Skarb Państwa, przedsiębiorstwa państwowe, banki, szkoły wyższe, jednostki samorządu terytorialnego, kapitałowe spółki prawa handlowego, partie polityczne, fundacje, stowarzyszenia, kościoły.

Podmioty prawne mają dwie cechy:

- zdolność prawną (zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków);
- zdolność do czynności prawnych (zdolność do nabywania praw lub przyjmowania obowiązków za pomocą własnych czynności prawnych).

Zdolność prawną posiada każdy człowiek co najmniej od urodzenia. Ma ją potencjalnie także dziecko nienarodzone. Możliwość skorzystania z niej powstaje jednak dopiero po urodzeniu. Dziecko nienarodzone może dziedziczyć majątek, ale spadkobiercą staje się dopiero z chwilą urodzenia.

Osoba fizyczna nabywa pełną zdolność do czynności prawnych z chwilą ukończenia 18. roku życia, a ograniczoną – ukończywszy 13 lat. Przed ukończeniem 13. roku życia osoba nie posiada zdolności do czynności prawnych.

Zdolność do czynności prawnych może zostać odebrana osobie chorej psychicznie, niedorozwiniętej umysłowo lub cierpiącej na inne zaburzenia uniemożliwiające kierowanie swym postępowaniem. Na mocy orzeczenia sądu może dojść do częściowego lub całkowitego ubezwłasnowolnienia. Nie może to jednak dotyczyć osoby poniżej 13. roku życia. Osoba mająca częściową zdolność do czynności prawnych może dokonywać czynności prawnych, lecz wymagają one potwierdzenia przez przedstawiciela ustawowego lub przez zainteresowanego po uzyskaniu pełnej zdolności. Niektórych czynności prawnych nie może wykonywać w ogóle (np. sporządzać testamentu).

Osoba prawna posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych, którą realizuje przez swoje organy.

Przedmiot stosunku prawnego

Obok zachowania człowieka przedmiotem stosunku prawnego mogą być: [rzeczy](#), części składowe rzeczy, przynależności, pożytki, dobra niematerialne, pieniądze, papiery wartościowe i zorganizowane kompleksy majątkowe.

Podział rzeczy w systemie cywilnoprawnym

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Odrębnym przedmiotem własności nie może być natomiast część składowa – a więc wszystko to, co nie może być odłączone od rzeczy bez jej uszkodzenia lub istotnej zmiany. W przeciwieństwie do części składowych przynależności stanowią część rzeczy głównej, która jest samoistna i może być odłączona bez jej uszkodzenia.

- przedmioty niematerialne
 - dobra intelektualne
 - utwory
 - wynalazki
 - wzory użytkowe
 - energia
 - dobra osobiste
 - wolność
 - cześć
 - nazwisko
 - wizerunek
 - swoboda sumienia
 - nietykalność
 - nietykalność mieszkania
 - tajemnica korespondencji
 - twórczość
 - pieniądze jako środek płatniczy
 - papiery wartościowe
 - weksle
 - czek
 - obligacje
 - polisy
 - losy loteryjne
 - akcje

Przykłady przedmiotów niematerialnych

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ciekawostka

Zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej nazywamy przedsiębiorstwem. Na

przedsiębiorstwo składają się nie tylko budynki, urządzenia, linie technologiczne, ale także firma – jej nazwa, księgi handlowe, nieruchomości i ruchomości, patenty, zobowiązania, prawa najmu i dzierżawy, informacje dotyczące rynku, umiejętności produkcyjne oraz handlowe.

Czynności prawne

Oświadczenie woli to każde zachowanie osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Wadami oświadczenia woli mogą być:

- brak świadomości lub swobody podjęcia decyzji;
- pozorność (dokonanie darowizny przy pozornym zawarciu umowy kupna-sprzedaży);
- błąd (co do stanu rzeczy lub treści oświadczenia);
- podstęp;
- groźba – oświadczenie pod wpływem stanu zagrożenia wywołanego bezprawną groźbą.

Czynność prawna jest ważna, jeżeli:

- została dokonana przez osobę posiadającą zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych;
- nie jest sprzeczna z obowiązującym prawem;
- zależy od zgodności z zasadami współżycia społecznego;
- jest wolna od wad.

Formy czynności prawnej:

zwykłe

- wypowiedź ustna;
- czynności faktyczne, np. gest podniesienia ręki podczas głosowania;

szczególne

- forma pisemna zwykła;
- szczególna forma pisemna:
 - a) z poświadczonym podpisem;
 - b) z poświadczoną datą;
 - c) akt notarialny – spisane przez notariusza oświadczenia woli stron, zaopatrzone w podpisy osób biorących udział w spisaniu aktu oraz notariusza; taka forma jest zastrzeżona pod rygorem nieważności dla najważniejszych czynności prawnych, np. kupna-sprzedaży nieruchomości, przedsiębiorstwa, zawarcia spółki prawa handlowego.

Prawo rzeczowe – rodzaje

Rzecz może być również wspólną własnością: wówczas należy niepodzielnie do wszystkich właścicieli. Istnieją również: współwłasność łączna, czyli postać, w której nie wyróżnia się działów, oraz współwłasność w częściach ułamkowych, kiedy każdemu współwłaścicielowi przysługuje udział w prawie własności określony ułamkiem.

Nabycie własności

Wyróżnia się dwa rodzaje nabycia własności: w sposób pierwotny i w drodze przeniesienia własności. Przykładami pierwszego rodzaju są np. nacjonalizacja, wywłaszczenie, zasiedzenie, zawłaszczenie rzeczy niczyjej, znalezienie. Przykłady drugiej formy to np. sprzedaż, darowizna, dziedziczenie.

Posiadanie

W odróżnieniu od własności posiadanie jest stanem faktycznym. Posiadaczem jest zarówno właściciel, jak i osoba, która włada nią jako użytkownik (zastawnik, najemca). Z posiadaniem mamy do czynienia, gdy istnieje rzeczywiste fizyczne władztwo nad rzeczą oraz wola władania nią dla siebie. Natomiast władanie za kogoś jest nazywane dzierżeniem.

Rzecz można posiadać w **dobrej wierze**, gdy posiadacz jest przekonany, że posiada ją zgodnie z przysługującym mu prawem. Posiadaczem w **złej wierze** jest ten, kto wie, że nie jest do tego uprawniony. Posiadanie rzeczy objęte jest bezwzględną ochroną. Naruszenie posiadania jest zakazane niezależnie od tego, czy jest to posiadacz w dobrej, czy też w złej wierze.

Wolno natomiast odpierać samowolne naruszenia posiadania. Taką obronę konieczną można podjąć w momencie zamachu (np. wobec złodzieja przyłapanego na gorącym uczynku). Istnieje też dozwolona samopomoc realizowana po naruszeniu posiadania. W przypadku nieruchomości możliwa jest tylko niezwłocznie (w krótkim czasie) po naruszeniu, natomiast w przypadku rzeczy ruchomej – tylko gdy istnieje niebezpieczeństwo niepowetowanej szkody. Posiadaczowi przysługuje sądowa ochrona posiadania.

Słownik

czynności prawne

świadome zachowanie się osoby fizycznej we własnym imieniu lub w imieniu osoby prawnej, które zmierza do ustanowienia, zmiany lub zniesienia stosunku

cywilnoprawnego przez oświadczenie woli

zdolność prawna

możliwość bycia podmiotem praw i obowiązków na gruncie prawa cywilnego; mają je wszystkie osoby fizyczne i prawne

zdolność do czynności prawnych

możliwość dokonywania we własnym imieniu czynności prawnych (np. zawierania umów); może być pełna lub ograniczona

kodeks

ustawa regulująca w jednym akcie całość norm dotyczących określonej sfery (stosunków prawnych) życia

prawo rzeczowe

zespół przepisów prawnych regulujących instytucję własności; odnoszą się one wyłącznie do rzeczy

rzecz

materialna, wyodrębniona część przyrody w stanie pierwotnym lub przetworzonym, niezależnie od wartości materialnej lub jej braku; szczególny status mają zwierzęta: jako istoty żyjące zdolne do odczuwania nie są rzeczą, człowiek winien jest im poszanowanie, ochronę i opiekę

Mapa myśli

Polecenie 1

Na podstawie dostępnych źródeł uzupełnij mapę myśli o cechy charakterystyczne hipoteki, zastawu, służebności oraz użytkowania.

- ograniczone prawa rzeczowe
 - użytkowanie
 - może być ustanowione [br]zarówno na rzeczy ruchomej, jak i nieruchomości
 -
 - służebność
 - gruntowa
 -
 - przysługująca osobie fizycznej
 -
 - zastaw
 - ma na celu [br]zabezpieczenie wierzytelności
 -
 - hipoteka
 - związana [br]z istnieniem wierzytelności, którą zabezpiecza
 -

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Oceń, który rodzaj posiadania jest najkorzystniejszy dla posiadającego w przypadku nieruchomości, a który w przypadku samochodu. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż środek odwoławczy od wyroku sądu pierwszej instancji.

☐ kasacja

☐ apelacja

☐ skarga kasacyjna

☐ zażalenie

Ćwiczenie 2

Uzupełnij zdanie.

Ograniczoną zdolność do czynności prawnych ma osoba w wieku od do roku życia.

10.

1.

9.

21.

16.

13.

18.

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

PEŁNY TEKST ORZECZENIA

Sygn. akt: I C 1164/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2021 r.
Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny
w składzie następującym:
Przewodniczący: SSO Andrzej Żelazowski
Protokolant: sekretarz sądowy Edyta Sieja
po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2021 r. w Krakowie
na rozprawie

sprawy z powództwa **B. K., A. K.**
przeciwko (...) **S.A. z siedzibą w W.**
o zapłatę

I. oddala powództwo w stosunku do powoda B. K.;

II. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. K. kwotę 126 054,59 zł (słownie złotych: sto dwadzieścia sześć tysięcy pięćdziesiąt cztery i 59/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. K. kwotę 6 417 zł (słownie złotych: sześć tysięcy czterysta siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Źródło: *Wyrok*, saos.org.pl [dostęp:10.06.2021].

Napisz, jaki środek odwoławczy przysługuje stronom powyższego postępowania oraz jaki sąd będzie go rozpoznawał, jeśli zostanie wniesiony.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny

Art. 14

§ 1. Czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna.

§ 2. Jednakże gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych.

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

Wyjaśnij, jakie dwa warunki muszą zostać spełnione, aby zakupy dwunastolatka w sklepie były zgodne z prawem.

Ćwiczenie 5

Dopasuj sposoby władania rzeczą do opisów zgodnych z prawem cywilnym.

Ograniczone prawo rzeczowe uprawniające do korzystania z cudzej rzeczy (...) lub prawa (...) i do pobierania z nich pożytków z obowiązkiem zachowania ich substancji i dotychczasowego przeznaczenia.

służebność

Najpełniejsza władza użytkowania i dysponowania (*ius utendi et abutendi*), jaką można mieć nad rzeczami.

własność

Ograniczone prawo rzeczowe mające na celu zabezpieczenie wierzytelności na majątku ruchomym dłużnika.

użytkowanie

Zabezpieczenie zapłaty długu polegające na ustanowieniu na rzecz wierzyciela ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości.

hipoteka

Obciążenie nieruchomości pozwalające uprawnionemu korzystać z niej w oznaczonym zakresie albo żądać, by jej właściciel nie wykonywał pewnych uprawnień wynikających z prawa własności (np. nie wznosił budynku).

zastaw

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ *Umowa ustna – czy taki rodzaj zawarcia umowy jest ważny?* ”

Jeżeli określona została konkretna forma, np. pisemna, to niezachowanie jej przez zawarcie umowy bez podpisania stosownych dokumentów nie będzie mogło być dowodem przed sądem w razie sporu. Nikt wówczas nikomu nic nie udowodni. Nie będzie można powoływać się na taką umowę. Jednak gdy druga strona wyrazi zgodę na podniesienie umowy ustnej jako dowodu, wtedy stanie się dowodem. Jednak jak wiadomo, w sądzie toczy się spór i trudno byłoby o zaakceptowanie dowodu na swoją niekorzyść. Możliwe jest natomiast przesłuchanie świadków lub odsłuch nagrań, na co strony też muszą wyrazić zgodę.

Źródło: *Umowa ustna – czy taki rodzaj zawarcia umowy jest ważny?*, 28.03.2019 r., dostępny w internecie: poradnikprzedsiębiorcy.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

Wyjaśnij, czy umowa w prawie cywilnym może być ustna.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Łukasz Matys

Zdolność sądowa a zdolność procesowa

Zdolność procesowa, inaczej nazywana zdolnością do czynności procesowych, to możliwość do dokonywania we własnym imieniu czynności przed sądem. Zdolność procesową posiadają osoby fizyczne mające pełną zdolność do czynności prawnych, osoby prawne a także ułomne osoby prawne.

Źródło: Łukasz Matys, *Zdolność sądowa a zdolność procesowa*, dostępny w internecie: infor.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

Wyjaśnij, od kiedy osoby fizyczne i osoby prawne posiadają zdolność procesową.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny

Art. 53.

§ 1. Pożytkami naturalnymi rzeczy są jej plody i inne odłączone od niej części składowe, o ile według zasad prawidłowej gospodarki stanowią normalny dochód z rzeczy.

§ 2. Pożytkami cywilnymi rzeczy są dochody, które rzecz przynosi na podstawie stosunku prawnego.

Źródło: *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.08.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy tantiemy są pożytkami naturalnymi, czy cywilnymi. Uzasadnij swoje zdanie.

Rozstrzygnięcie: ▼

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 9

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

Jedenastoletnia Agnieszka oświadczyła, że przekazuje część spadku otrzymanego od zmarłej cioci na rzecz rodziców. Na swoje potrzeby pozostawia jedynie część pieniędzy niezbędnych do jej edukacji.

Źródło: oprac. własne.

Rozstrzygnij, czy oświadczenie opisane w tekście jest ważne. Uzasadnij swoje zdanie.

Rozstrzygnięcie: ▼

Uzasadnienie:

Dla nauczyciela

Autorka: Dorota Czarny

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Prawo cywilne cz. 1

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

3) rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne; wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; interpretuje przepisy prawne;

4) wyjaśnia podstawowe instytucje prawne części ogólnej prawa cywilnego i prawa zobowiązaniowego w Rzeczypospolitej Polskiej (osoba fizyczna, zdolność prawna a zdolność do czynności prawnych, przedstawicielstwo a pełnomocnictwo, zobowiązanie);

7) przedstawia przebieg postępowania cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; analizuje kazus z zakresu prawa cywilnego lub rodzinnego, w tym pozew w takiej sprawie.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje system działania prawa cywilnego;
- analizuje typy poleceń do ćwiczeń dotyczących prawa cywilnego;
- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- mapa mentalna;
- analiza tekstu źródłowego;
- dyskusja;
- grupa zadaniowa;
- wzajemne odpytywanie się;
- odpowiadam za ciebie;
- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

Uczniowie mają za zadanie zapoznać się z treścią e-materiału, aby w czasie lekcji móc aktywnie uczestniczyć w dyskusji.

Faza wstępna

1. Nauczyciel przedstawia temat i prosi uczniów, aby na forum klasy sformułowali cele lekcji.
2. Uczniowie biorą udział w rozmowie wprowadzającej szczegółowo w przedstawiony temat lekcji, tworząc przy tym mapę mentalną.

3. Nauczyciel dzieli klasę na cztery grupy. Każda z nich wybiera osobę, która będzie koordynatorem działań.

Faza realizacyjna

1. Grupy otrzymują po trzy arkusze, na których zapisywać będą pytania dla grup przeciwnych.

2. Uczniowie zostają poinformowani, że na lekcji będą pracować metodą „wzajemnego odpytywania się i odpowiadam za ciebie”. Uczniowie samodzielnie przygotowują po trzy pytania dla grup przeciwnych (liczbę pytań dla grup można zwiększyć, wszystko zależy od liczebności klasy i współpracy między uczniami), korzystając z treści „Przeczytaj” w e-materiale. Zadaniem osoby koordynującej jest przydzielenie poszczególnych materiałów członkom zespołu do przeanalizowania i zapisania przykładowych pytań dla przeciwników. Następnie wszyscy członkowie grupy weryfikują pytania i zapisują je na arkuszach.

3. Po wyznaczonym czasie grupy przekazują sobie arkusze z pytaniami i samodzielnie starają się na nie odpowiedzieć. Grupa, która jako pierwsza wykona zadanie, odlicza umówiony czas pozostałym grupom.

4. Osoby koordynujące przedstawiają swoje odpowiedzi na forum klasy, pozostali uczniowie z nauczycielem słuchają i w razie konieczności weryfikują odpowiedzi prelegentów. Grupy, którym nie udało się odpowiedzieć na wszystkie pytania, będą musiały wykonać zadanie w domu – zapisują pytania w zeszycie.

5. Uczniowie dobierają się w pary, zapoznają się z medium w sekcji „Mapa myśli” i wykonują ćwiczenie 1.

6. Po wykonaniu zadania uczniowie wypowiadają się na forum klasy, podając przykłady swoich odpowiedzi – dyskusja.

7. Uczniowie samodzielnie wykonują wskazane przez nauczyciela ćwiczenia. Następnie konsultują swoje rozwiązania z kolegą lub koleżanką i ustalają jedną wersję odpowiedzi.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel wyznacza ucznia do podsumowania lekcji oraz uczniów do wysunięcia wniosków, które zostają zapisane na tablicy i posłużą jako notatka pod tematem lekcji.

2. Osoby angażujące się w czasie lekcji lub grupa, która najszybciej odpowiedziała na wszystkie pytania, otrzymują oceny częściowe za aktywność.

Praca domowa:

Odpowiedzieć w zeszycie na pytania, na które nie zdążyli w czasie lekcji.

Wykonać samodzielnie pozostałe ćwiczenia w e-materiale.

Zapoznać się z materiałem na następną lekcję.

Materiały pomocnicze:

Anna Gólska, *Prawo cywilne. Last minute*, część 1, Wydawnictwo Od.Nowa, Bielsko-Biała 2017.

Wioletta Żelazowska, *Prawo cywilne. Część ogólne. Prawo rzeczowe*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2019.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, prawo.sejm.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Zasoby multimedium można wykorzystać do przygotowania lekcji odwróconej.